

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՈՒՆԻՑ

առաջին ատյանի
ընդհանուր իրավասության դատարան,
նախագահող դատավոր՝ Ժ.Նազարյան

Հայաստանի Հանրապետության
վերաքննիչ քրեական դատարան,
նախագահող դատավոր՝ Լ.Հովհաննիսյան

10 մարտի 2026 թվական

ք.Երևան

ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատը (այսուհետ՝ Վճռաբեկ դատարան),

նախագահությամբ՝
մասնակցությամբ դատավորներ՝

Հ.ԱՍԱՏՐՅԱՆԻ
Ս.ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԻ
Հ.ԳՐԻԳՈՐՅԱՆԻ
Ա.ԴԱՆԻԵԼՅԱՆԻ
Լ.ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆԻ
Ա.ՊՈՂՈՍՅԱՆԻ

գրավոր ընթացակարգով քննության առնելով ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանի՝
2024 թվականի դեկտեմբերի 23-ի որոշման դեմ ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալ
Ա.Արամյանի հատուկ վերանայման վճռաբեկ բողոքը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց

Վարույթի դատավարական նախապատմությունը.

1. 2024 թվականի նոյեմբերի 27-ին ՀՀ քննչական կոմիտեի [REDACTED] [REDACTED] քննչական բաժնում, ՀՀ քրեական օրենսգրքի [REDACTED] մասի հատկանիշներով, նախաձեռնվել է թիվ [REDACTED] քրեական վարույթը:

2024 թվականի նոյեմբերի 27-ին [REDACTED] ձերբակալվել է:

2. Նախաքննության մարմինը 2024 թվականի նոյեմբերի 28-ին միջնորդություն է ներկայացրել [REDACTED] ընդհանուր իրավասության դատարան (այսուհետ՝ նաև Առաջին ատյանի դատարան)՝ [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] խուզարկություն կատարելու թույլտվություն ստանալու մասին:

3. Առաջին ատյանի դատարանի՝ 2024 թվականի նոյեմբերի 28-ի որոշմամբ նախաքննության մարմնի վերոնշյալ միջնորդությունը մերժվել է:

4. ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանը (այսուհետ՝ նաև Վերաքննիչ դատարան)՝ 2024 թվականի դեկտեմբերի 23-ի որոշմամբ դատախազի հատուկ վերանայման վերաքննիչ բողոքը մերժել է՝ Առաջին ատյանի դատարանի վերոգրյալ որոշումը թողնելով անփոփոխ:

5. Վերաքննիչ դատարանի վերոնշյալ որոշման դեմ ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալ Ա.Արամյանը բերել է հատուկ վերանայման վճռաբեկ բողոք, որը Վճռաբեկ դատարանի՝ 2025 թվականի մարտի 12-ի որոշմամբ ընդունվել է վարույթ, և սահմանվել է դատական վարույթի իրականացման գրավոր ընթացակարգ:

Վճռաբեկ բողոքի հիմքերը, փաստարկները և պահանջը.

Վճռաբեկ բողոքը քննվում է հետևյալ հիմքերի սահմաններում՝ ներքոհիշյալ փաստարկներով.

6. Բողոքի հեղինակը նշել է, որ ստորադաս դատարանները խախտել են ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 209-րդ, 234-րդ հոդվածների պահանջները՝ արդյունքում կայացնելով անհիմն դատական ակտեր:

Մասնավորապես, բողոքաբերը, ի թիվս այլնի, գնահատելով նախաքննության մարմնի կողմից ներկայացված փաստական տվյալները, այդ թվում՝ [REDACTED] ցուցմունքը, գտել է, որ դրանք բավարար էին միջնորդվող ապացուցողական գործողության կատարման թույլտվություն տալու համար, մինչդեռ ստորադաս դատարանները, խուզարկության փաստական հիմքի բավարարությանն առաջադրել են այնպիսի պահանջներ, որոնք բնորոշ են անձի մեղավորության հարցը լուծելուն:

7. Վերոշարադրյալի հիման վրա, բողոքաբերը խնդրել է բեկանել Վերաքննիչ դատարանի վերոգրյալ որոշումը, և կայացնելով դրան փոխարինող դատական ակտ, բավարարել նախաքննության մարմնի վերոհիշյալ միջնորդությունը:

Վճռաբեկ բողոքի քննության համար էական նշանակություն ունեցող փաստական հանգամանքները.

8. 2024 թվականի նոյեմբերի 27-ի՝ [REDACTED] արձանագրության համաձայն, [REDACTED] [REDACTED] հայտարարել է, որ [REDACTED] [REDACTED]

8.1. 2024 թվականի նոյեմբերի 27-ին, [REDACTED] [REDACTED] հայտնել է, որ իր բնակության հասցեի՝ [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

9. Նախաքննության մարմինը 2024 թվականի նոյեմբերի 28-ի միջնորդությամբ նշել է. «(...) [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

¹ Տե՛ս նյութեր, հատոր 1, թերթեր 14-15:
² Տե՛ս նյութեր, հատոր 1, թերթ 20:

[Redacted text block]

[Redacted text] (...)

Նախաքննության ընթացքում

[Redacted text]

[Redacted text block]

[Redacted text] (...)

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ

[Redacted text]

[Redacted text block]

ուստի քրեական վարույթով բավարար հիմքեր կան ենթադրելու, որ

[Redacted text]

[Redacted text block]

[Redacted text] կարող են թաքցված լինել

[Redacted text]

[Redacted text block]

██████████ և նկարի ունենալով, որ դրանք հայրնաբերելու համար միջնորդվող ապացուցողական գործողությունից ակնկալվող արդյունքն այլ եղանակով ստանալը ողջամիտորեն անհնարին է, քանի որ դրանք կարող են ոչնչացվել կամ թաքցվել, ուստի (...) որոշեցի (...) միջնորդություն ներկայացնել ██████████

██████████ ընդհանուր իրավասության քրեական դատարան՝ թույլատրելու ██████████

██████████ խուզարկություն կատարել ██████████

██████████

██████████

██████████

██████████

██████████

██████████

██████████ հայրնաբերելու

նպատակով»³:

10. Առաջին ատյանի դատարանը, մերժելով նախաքննության մարմնի վերոգրյալ միջնորդությունը, նշել է. «(...) [Ու]սումնասիրելով քննիչի միջնորդությունը և կից ներկայացված նյութերը գտնում է, որ վարույթն իրականացնող մարմինը բավարար փաստական տվյալներ չի ներկայացրել քրեական պարասխանատվություն նախատեսող ենթադրյալ արարքի առկայության վերաբերյալ, որպիսի պարագայում քրեադատական գործիքակազմի, տվյալ դեպքում՝ բնակարանի խուզարկության իրականացման հնարավորությունն իրավաչափ չի կարող համարվել: Այլ կերպ ասած՝ քննիչի միջնորդությունը և կից ներկայացված փաստաթղթերը չեն պարունակում բավարար և ողջամիտ հիմնավորումներ առ այն, որ առկա է ██████████

██████████

██████████

██████████

³ Տե՛ս նյութեր, հատոր 1, թերթեր 4-5:

[REDACTED]

[REDACTED] : [REDACTED] հայրաբարեկ է, որ [REDACTED] ինչն էլ ՀՀ

Սահմանադրության 32-րդ հոդվածի ուժով հինք կհանդիսանար բնակարանի անձեռնմխելիության իրավունքը սահմանափակելու համար:

Դատարանը հարկ է համարում արձանագրել, որ [REDACTED]

[REDACTED] Հերևարար, Դատարանը փաստում է, որ քրեական դատավարությունը կոչված է ծառայելու քրեական նյութական օրենսդրության կիրառմանը և դրա կիրառման համար անհրաժեշտ փաստակազմի բացահայտմանը, [REDACTED]

[REDACTED]

Ինչ վերաբերում է միջնորդության մեջ առկա այն պնդմանը, որ [REDACTED] ցուցմունքով հայրն է, որ [REDACTED]

[REDACTED] ուսրի բավարար հինքեր կան ենթադրելու, որ [REDACTED]

[REDACTED], ապա Դատարանը փաստում է, որ այդ պնդումը հիմնավորող որևէ փաստական տվյալ նախաքննության մարմինը չի ներկայացրել Դատարան: Այդ մասին է վկայում նաև այն հանգամանքը, որ բնակարանում խուզարկություն կատարելու թույլտվություն հայցելու միջնորդության բովանդակությունից հետևում է, որ որպես միջնորդվող ապացուցողական գործողությունից ակնկալվող արդյունք վարույթն իրականացնող մարմինը ցանկանում է հայրնաբարեկ [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Այսպիսով՝ Դատարանն արձանագրում է, որ միջնորդությանը կից ներկայացված նյութերը բավարար փաստական փյվյալներ չեն պարունակում անձի բնակության վայրում խուզարկություն կատարելու անհրաժեշտությունը և համաչափությունը հիմնավոր համարելու համար, հետևաբար ներկայացված միջնորդությունը ենթակա է մերժման (...)⁴:

11. Վերաքննիչ դատարանը, անփոփոխ թողնելով Առաջին ատյանի դատարանի վերոգրյալ որոշումը, նշել է՝ «(...) Վերաքննիչ դատարանը փաստում է, որ սույն դեպքում քննիչի միջնորդությամբ և դրան կից ներկայացված նյութերով չեն ներկայացվել բավարար փաստարկներ, որոնք հիմնավորում են անձի սահմանադրական իրավունքի սահմանափակման անհրաժեշտությունը և համաչափությունը:

Ինչ վերաբերում է Բողոքաբերի կողմից ներկայացված այն փաստարկին, առ այն, որ «(...) [REDACTED] ցուցմունք է փվել այն մասին, որ [REDACTED]

[REDACTED], սպա Վերաքննիչ դատարանը փաստում է, որ քննիչի կողմից նշվածից ի վեր կասկածը հիմնավորող փաստական փյվյալներ չեն սրացվել, փոխարենը՝ քննիչը բավարարվել է լոկ [REDACTED] [REDACTED] ցուցմունքով՝ վերջինի բնակարանի անձեռնմխելիության իրավունքը սահմանափակելու և դրանում խուզարկություն կատարելու միջնորդություն ներկայացնելու համար: Վերաքննիչ դատարանը գրնում է, որ լոկ վերոնշյալ ցուցմունքի առկայությունը չի կարող բավարար սպացույց համարվել անձի բնակարանի անձեռնմխելիության իրավունքը սահմանափակելու և դրանում

⁴ Տե՛ս նյութեր, հատոր 1, թերթեր 24-31:

խուզարկություն կատարելու միջնորդություն ներկայացնելու համար, իսկ ներկայացվածը՝ որպես միջնորդությունը հիմնավորող բավարար կամ գնահատման համար պարզաճ տեղեկություն կամ ապացույց դիտարկվել չի կարող:

Միաժամանակ, Վերաքննիչ դատարանը փաստում է, որ հիմք ընդունելով ՀՀ քրեական օրենսգրքի [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] չի կարող հիմք հանդիսանալ վերջինի սահմանադրական իրավունքի սահմանափակման անհրաժեշտության համար: (...)

Վերաքննիչ դատարանն իր համաձայնությունն է հայտնում նաև Առաջին արյանի դատարանի հետևյալ պարճառաբանությանը. «(...) բնակարանում խուզարկություն կատարելու թույլտվություն հայցելու միջնորդության բովանդակությունից հետևում է, որ որպես միջնորդվող ապացուցողական գործողությունից ակնկալվող արդյունք վարույթն իրականացնող մարմինը ցանկանում է հայտնաբերել [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Վճռաբեկ դատարանի հիմնավորումները և եզրահանգումը.

12. Սույն գործով Վճռաբեկ դատարանի առջև բարձրացված իրավական հարցը հետևյալն է. հիմնավորվա՞ծ են արդյոք [REDACTED]

[REDACTED] խուզարկություն կատարելու թույլտվություն ստանալու

⁵ Տե՛ս նյութեր, հատոր 2, թերթեր 22-36:

միջնորդությունը մերժելու վերաբերյալ ստորադաս դատարանների հետևությունները:

13. ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 234-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Խուզարկությունը վարույթի համար նշանակություն ունեցող առարկաներ, նյութեր, փաստաթղթեր կամ փվյալներ, ինչպես նաև քննությունից թաքնվող մեղադրյալին, արգելադրման ենթակա գույքը կամ դիակ հայտնաբերելու նպատակով կատարվող որոնողական գործողություն է»:

Նույն օրենսգրքի 292-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ ապացուցողական գործողություն կատարելու քննիչի միջնորդությունը պարունակում է՝ «(...) 9) այն փաստարկները, որոնք հիմնավորում են անձի սահմանադրական իրավունքի սահմանափակման անհրաժեշտությունը և համաչափությունը, այդ թվում՝ միջնորդվող ապացուցողական գործողությունից ակնկալվող արդյունքն այլ եղանակով ստանալու ողջամիտ անհնարինությունը (...):»:

[Redacted text block]

14. Վճռաբեկ դատարանը [Redacted] գործով կայացված որոշմամբ նշել է. «(...) [Խ]ուզարկություն կատարելու թույլտվություն տալու փուլին առաջադրվող հիմնական պահանջներից է դրա կատարման համար փաստական հիմքի առկայությունը: Փաստական հիմքն այն բավարար փվյալներն են, որոնք հանգեցնում են ողջամիտ ենթադրության առ այն, որ փվյալ բնակարանում կարող են հայտնաբերվել գործի համար նշանակություն ունեցող նյութեր: Տվյալների բավարարության վերաբերյալ պահանջը որակական բնույթ է կրում. խուզարկության կատարման արդյունքում փնտրվող առարկաների հայտնաբերման հավանականության մասին եզրահանգումը կարող է հիմնված լինել ինչպես մեկ վերաբերելի և արժանահավասար փվյալի, այնպես էլ՝ փվյալների համակցության վրա: Խուզարկության կատարման փաստական հիմք կարող է հանդես գալ ցանկացած փվյալ, որը հնարավոր է գնահատման ենթարկել, և որպես այդպիսին, որպես կանոն, կարող են հանդես գալ քրեական գործի նյութերում առկա և որոշակի

բնակարանում գործի համար նշանակություն ունեցող որոշակի առարկայի կամ անձի գրնվելու մասին տեղեկություններ պարունակող ապացույցները:

(...) «Բխավարար տվյալներ» շեմի գնահատման առարկան չի կարող ներառել քրեական գործի ըստ էության քննության ժամանակ ապացույցների գնահատմանը բնորոշ տարրերը. խուզարկության կատարման համար փաստական տվյալների բավարար լինելը պետք է գնահատել քննության տվյալ փուլին բնորոշ առավել ցածր չափանիշով»⁶:

15. Սույն գործի նյութերի ուսումնասիրությունից երևում է, որ.

- Նախաքննության մարմինը խուզարկություն կատարելու թույլտվություն ստանալու միջնորդությամբ, ի թիվս այլնի նշել է, որ [REDACTED] [REDACTED] ցուցմունքով, նշել է, որ [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

- Առաջին ատյանի դատարանը, մերժել է խուզարկություն կատարելու թույլտվություն ստանալու վերաբերյալ նախաքննության մարմնի միջնորդությունը, արձանագրելով, որ վարույթն իրականացնող մարմինը բավարար փաստական տվյալներ չի ներկայացրել քրեական պատասխանատվություն նախատեսող ենթադրյալ արարքի առկայության վերաբերյալ, իսկ [REDACTED] ցուցմունքով հայտնած տվյալները հիմնավորող որևէ փաստական տվյալ նախաքննության մարմինը նույնպես չի ներկայացրել⁸:

- Վերաքննիչ դատարանը, համաձայնելով Առաջին ատյանի դատարանի դատողություններին, նշել է, որ միայն [REDACTED] ցուցմունքի առկայությունը չի կարող բավարար ապացույց համարվել անձի բնակարանի անձեռնմխելիության իրավունքը սահմանափակելու և այնտեղ խուզարկություն կատարելու

⁶ Տե՛ս Վճռաբեկ դատարանի՝ [REDACTED] գործով 2024 թվականի նոյեմբերի 25-ի թիվ ԵԴ-1/0247/07/23 որոշման 11-րդ կետը:

⁷ Տե՛ս սույն որոշման 8-րդ կետը:

⁸ Տե՛ս սույն որոշման 9-րդ կետը:

իրավունքը սահմանափակելու համար բավարար, իսկ գնահատման համար՝ պատշաճ փաստական տվյալ չի կարող համարվել:

Հետևաբար, ստորադաս դատարանների այն հետևությունը, որ միջնորդությանը կից ներկայացված նյութերը բավարար փաստական տվյալներ չեն պարունակում անձի բնակության վայրում խուզարկություն կատարելու անհրաժեշտությունը և համաչափությունը հիմնավոր համարելու համար, անհիմն են:

16. Վճռաբեկ դատարանը կրկնում է նախկինում արտահայտած դիրքորոշումը, որ հայցվող ապացուցողական գործողության համար «բավարար տվյալներ» շեմի գնահատման առարկան չի կարող ներառել քրեական գործի ըստ էության քննության ժամանակ ապացույցների գնահատմանը բնորոշ տարրերը. խուզարկության կատարման համար փաստական տվյալների բավարար լինելը պետք է գնահատել քննության տվյալ փուլին բնորոշ առավել ցածր չափանիշով:

17. Այսպիսով, Վճռաբեկ դատարանը փաստում է, որ [REDACTED] [REDACTED] խուզարկություն կատարելու թույլտվություն ստանալու միջնորդությունը մերժելու վերաբերյալ ստորադաս դատարանների հետևությունները հիմնավորված չեն:

18. Ամփոփելով վերոգրյալը, Վճռաբեկ դատարանը գտնում է, որ ստորադաս դատարանները թույլ են տվել ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 15-րդ հոդվածի խախտում, ինչը ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 362-րդ հոդվածի համաձայն՝ քրեադատավարական օրենքի էական խախտում է և հիմք է ստորադաս դատարանների դատական ակտերը բեկանելու և վարույթն Առաջին աստիճանի դատարան՝ նոր քննության, փոխանցելու համար¹¹: Նոր քննության ընթացքում ստորադաս դատարանը, սույն որոշմամբ արտահայտված իրավական դիրքորոշումների հաշվառմամբ, պետք է քննության առնի նախաքննության մարմնի միջնորդությունը և հանգի համապատասխան հետևության:

Ելնելով վերոգրյալից և ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 162-րդ, 163-րդ և 171-րդ հոդվածներով, ՀՀ քրեական

¹¹ Տե՛ս, Վճռաբեկ դատարանի՝ *Քրիստինա Իշխանյանի* գործով 2023 թվականի հոկտեմբերի 10-ի թիվ ԵԴ/3737/07/21 և *Ավաթ Ամիրի* գործով 2023 թվականի հունվարի 25-ի թիվ ԵԴ/0752/06/22 որոշումները:

